

Alueellistamisen koordinaatioryhmä

Kirjeenne 15.4.2020 VN/7260/2020

KESKI-SUOMEN LIITON ESITYS OSAAMIS- JA TOIMINTOKESKITTYMIÄ TUKEVISTA VALTION YKSIKÖISTÄ JA TOIMINNOISTA

Keski-Suomen liitto pitää valtion toimintojen alueellistamista ja paikkariippumattoman työn laajentamista välttämättömänä. Palveluiden ja työn digitalisoituminen tarjoaa toimintojen ja henkilöstön sijoittumiselle aiempaa monipuolisempia näkymiä. Toimenpiteiden kohdentaminen alueille, joilla on tarkasteltavana olevaan toimintoon liittyvää vahvaa osaamista, on perusteltu.

Lausuntopyyntönne mukaisesti olemme valinneet esitykseen kolme kriteerit täyttävää osaamis- ja toimintokeskittymää: ikääntyvien terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, kyberturvallisuus ja kiertotalous.

Tausta

Keski-Suomi on koulutuksen, biotalouden ja kyberturvallisuuden edelläkävijä. Keski-Suomi profiloituu myös hyvinvointiosaamisen ja terveyden edistämisen maakunnaksi. Keskisuomalaiset ovat tutkitusti maailman onnellisimman maakunnan väkeä.

Keski-Suomessa toimivien valtion yksiköiden vahvistaminen ja monipuolistaminen tarjoaa luontevimmat mahdollisuudet alueellistamiseen. Turvallisuuden ja erityisesti kyberturvallisuuden merkitys kansainvälisessä toimintaympäristössä vahvistaa puolustusvoimien ja Kelan IT-palveluiden toimintaa. Hävittäjähanke HX on merkittävä kansallinen investointi, jonka toivomme edelleen lisäävän vaativia asiantuntijatehtäviä Keski-Suomessa. Näemme myönteisiä mahdollisuuksia Kansallisen koulutuksen arviointikeskukseen, Lapsiasiavaltuutetun toimistoon ja Luonnonvarakeskukseen kytkettyillä toiminnoilla.

Ikääntyvien terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Terveyden ja hyvinvoinnin panostukset lisäävät tehokkaimmin kansalaisten elämänlaatua ja vähentävät sote-kustannuksia.

Keski-Suomessa on terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen painottunut sairaanhoitopiiri ja maan ainoa liikuntatieteellinen tiedekunta vahvasti monitieteellisessä yliopistossa. Keski-Suomessa on merkittävää monialaista kuntoutusosaamista ja panostusta kansanterveyteen. Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on olennainen osa syksyllä avautuvassa Suomen ensimmäisessä digisairaalassa, keskussairaala Novassa.

Maakunnassa on vahvaa, organisaatorajat ylittävää yhteistyötä hyvinvointialan yritysten, järjestöjen ja julkisten toimijoiden välillä. Yhteistyötä koordinoi Keski-Suomen hyvinvoinnin osaamiskeskittymä KEHO, joka kokoaa miltei 20 alan keskeistä organisaatiota toimimaan yhdessä.

Ikääntymisen ja hoivan osaamiskeskittymä on valtakunnan mittakaavassa merkittävä. Se poikkeaa maan yliopistollisten keskussairaaloiden ympärille rakentuvien, sairauspainotteisten osaamiskeskittymien profiilista. Jyväskylän yliopistossa toimii ikääntymisen ja hoivan tutkimuksen huippuyksikkö, Euroopan tutkimusneuvoston ERC:n valikoimia huippututkimusryhmiä sekä muun muassa sosiaalisen syrjäytymisen tutkijoita.

Keski-Suomi tarjoaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista valtion, kuntien ja tulevien maakuntien käyttöön. Toivomuksemme on, että monitieteinen hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen huomioidaan lainsäädännössä, kansallisissa strategioissa, rahoitusohjelmissa ja profiloituisuunnitelmissa.

Esitämme, että suunnitteilla oleva vanhusasiainvaltuutetun toimisto perustetaan Jyväskylään lapsiasiainvaltuutetun toimiston yhteyteen. Ikääntymisen ja hoivan osaamiskeskittymä tukee valtuutetun työtä vanhustenhuollon toimivuuden arvioinnissa, kehittämistarpeiden kokoamisessa sekä tietoon ja kokemukseen perustuvassa kansalaiskeskustelussa. Kahden valtuutetun toimiston yhdistäminen on hallinnon resurssiviisautta.

Kyberturvallisuus

Jyväskylän ammattikorkeakoulu on investoinut ja kehittänyt ainutlaatuisen kyberturvallisuuden harjoitusympäristön. Se on suljettu ympäristö, joka mallintaa Internetin rakenteet ja palvelut sekä eri toimialojen ympäristöjä kuten finanssiala, teleoperaattori tai valtiollinen toimija. Kyberturvallisuus-harjoitukset ovat laajentuneet valtiollisten toimijoiden harjoituksista teollisuusyrityksiin. Parhailaan ympäristöä laajennetaan terveydenhuoltopalveluiden järjestelmiin ja prosesseihin. Jyväskylän yliopisto kouluttaa kyberturvallisuuden maistereita sekä tekee perustutkimusta ja soveltavaa tutkimustyötä. Puolustusvoimat on alan suurin työnantaja ja sen ilmaiset osaamistarpeet huomioidaan saumattomasti koulutustarjonnassa.

Valtionhallinnon tehtävien sijoittamisessa on aina huomioitava myös kriisitilanteiden toimintakyky. Toimintojen hajauttaminen vähentää riskialttiutta koronaepidemiaa vähäisemmissäkin uhkatilanteissa.

Esitämme, että kyberturvallisuuden kansallisen kehittämisohjelman valmistelussa selvitetään valtion toimintojen sijoittumista Keski-Suomeen. Esitämme myös, että Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus palveluita kehittäessään sijoittaa tehtäviä Jyväskylään.

Kiertotalous

Maailmantalous on siirtymässä lineaaritaloudesta kohti kiertotaloutta. Edellytyksenä on määrätietoinen ja pitkäjänteinen tutkimus- ja innovointitoiminta, kehittämis- ja teknologiainvestoinnit sekä uuden oppiminen.

Jyväskylän yliopiston monitieteinen tutkijaverkosto etsii ratkaisuja planetaariseen hyvinvointiin, kestävyteen, kiertotalouteen ja resurssien viisaaseen käyttöön. Luonnonvarakeskuksen tutkijat tuottavat uusia ratkaisuja biotalouden kestävään kehittämiseen ja biologisten materiaalien kiertotaloudelle rakentuvaa yhteiskuntaa varten.

Keski-Suomessa kehittämistyötä edistää ja nopeuttaa biotalouden ekosysteemi. Erityisenä vahvuutena pidämme VTT:n, Jyväskylän yliopiston, Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Metsä Groupin, Vapo Oyj:n ja monien muiden yritysten biotalouden vilkasta TKI-toimintaa. Saarijärvellä toimiva Jyväskylän ammattikorkeakoulun Biotalousinstituutti on käynnistänyt biotalouden yrityskehittämön.

Esitämme, että Suomen kiertotalouden strategisen edistämishjelman valmistuttua selvitetään valtion ja maakunnan toimijoiden yhteistyönä kiertotalouteen kytkeytyvän tutkimus- ja kehittämistoiminnan sijoittumista Keski-Suomeen.

Paikkariippumaton työ

Asiantuntijatehtävissä toimivat valtion työntekijät voivat tehdä työtään kotipaikkakunnaltaan tai kotoaan käsin. Pidämme tärkeänä, että paikkariippumattomuus ja etätöiden mahdollisuus ilmaistaan aina jo rekrytointi-ilmoituksessa. Hyvänä esimerkkinä on SoteDigi Oy, joka on rekrytoinut asiantuntijoita eri puolilta Suomea. Yhtiö hyödyntää keskitetyn ja monipaikkaisen työn parhaita puolia. Valtion työntekijöiden eläköitymisäälto vuoteen 2025 mennessä tuo toimintatavan muutokselle luontevan tilaisuuden.

Keski-Suomen liitto

Pekka Hokkanen
vs. maakuntajohtaja

Pirjo Peräaho
vs. aluekehitysjohtaja